

כ"ד כסלו, תשע"ח
12 דצמבר, 2017

לכבוד
ח"כ אלי אלאוף, יו"ר ועדת העבודה, הרווחה והבריאות

הנדון: תקנות הגנה על בריאות הציבור (סימון תזונתי) – גישת בריאות הציבור לדין 13.12.17

איגוד רופאי בריאות הציבור בישראל של ההסתדרות הרפואית והפורום הישראלי לתזונה בת קיימא מברכים את משרד הבריאות ואת הוועדה בראשותך על קידום תקנות הגנה על בריאות הציבור (מזון) (סימון תזונתי). מזון מזיק גורם לפגיעה קשה בבריאות הציבור בישראל, המתבטאת בתמותה ותחלואה של ישראלים רבים. יתר על כן, מזון מזיק הוא נגיש, זמין וזול ופוגע במיוחד באוכלוסיות העניות. נתוני התחלואה והתמותה ותג המחיר של המזון המזיק, על מכלול השלכותיהם בהווה ובעתיד, הוצגו ונדונו בוועדת האסדרה לתזונה בריאה של משרד הבריאות. קיים דמיון רב בין מזון מזיק לטבק, הן באופי וחומרתה והן בצורך בגישת בריאות הציבור כוללת לפתרון. צריכת מזון מזיק מקודמת באינטנסיביות על ידי תעשייה הפועלת בחמדנות להגדיל את רווחיה, על חשבון בריאות הציבור והאינטרס הציבורי, ותוך הגדלת הפערים החברתיים והבריאותיים. **מדובר ביותר מחשש ממשל לבריאות הציבור – מזון מזיק גורם בוודאות למחלתם ולמותם של ישראלים רבים בטרם עת ולכן נדרשים בדחיפות צעדים אפקטיביים, לרבות סימון תזונתי, להגנה על בריאות הציבור, ובפרט על ילדים.**

משרד הבריאות כימת לאחרונה את המשמעות של הפחתת צריכת מזונות מזיקים על התמותה ועלויותיה הכלכליות: "על-פי התרחיש הצפוי של הפחתה ליניארית בשיעור 30% בצריכת הרכיבים המזיקים, על פני עשור, יישום הרפורמה הזאת צפוי למנוע מעל 22,000 מקרי תמותה, ולהביא לחסכון מצטבר של כ-6 מיליארד שקל בהוצאות מערכת הבריאות. כלומר - פחות 220 מקרי מוות בשנה וכ-600 מיליון שקל חסכון בשנה, בממוצע".

הוכח כי תעשיית המזון נוקטת באמצעים פסולים להשפיע על המחקר המדעי, מקבלי החלטות והתקשורת, תוך כדי הטעיה מכוונת של הציבור. הגנה על בריאות הציבור מחייבת צעדים למניעת השפעה פסולה של תעשיית המזון על מקבלי החלטות, בדומה לצעדים המיושמים בעולם בתחום הפיקוח על הטבק. קיימות עדויות מוצקות לכך שרגולציה עצמית איננה יעילה ורק מדיניות נחושה מצד המדינה לטובת הציבור תוביל להגנה על בריאות הציבור.

סימון תזונתי מהווה מרכיב חשוב בתכנית כוללת להגנה על בריאות הציבור מפני מזון מזיק. עם זאת, זוהי רמת ההתערבות החלשה ביותר, אשר שמה את עיקר הדגש על בחירת הפרט, בעוד שעל פי מחקרים השינוי חייב לבוא בגישה כוללת, תוך שינוי מדיניות ויצירת סביבה העוזרת בבחירה הבריאה, והיא חייבת להיות מלווה בצעדים נוספים, ובהם מיסוי מזון מזיק תוך שימוש בכספי המס לקידום בריאות, הוזלת סל מזון בריא והנגשתו גם לאוכלוסיות עניות ואיסור פרסום ושיווק

מזון מזיק. אנו קוראים למשרד הבריאות ולוועדות הכנסת להמשיך ולקדם צעדים אלו בהקדם, ולא להירתע מהניסיונות לטרפדם על ידי תעשיית המזון והלוביסטים מטעמה. דווקא מכיוון שמדובר ברמת ההתערבות החלשה ביותר ולאור הניסיונות המתמשכים של תעשיית המזון "לתקוע מקלות בגלגלים" בקידום הסימון התזונתי, יש לקדם את הסימון התזונתי ללא דיחוי וללא החרגות, על מנת להשיג את התכלית החשובה של הגנה על בריאות הציבור.

אנו מקווים כי הוועדה המייעצת, הנמצאת באחריותו של שר הכלכלה והתעשייה, תפעל במהירות ובשקיפות להגן על שלום הציבור ובריאותו. אנו מצפים כי שר הכלכלה יפרסם לוועדה ולציבור את הרכב הוועדה והפרוטוקולים של דיוניה.

הנושא החשוב ביותר לתיקון הוא ביטול מוחלט של סעיף 18(ב) הקובע הגדרות שגויות לרמות נתרן, סוכר וחומצות שומן רוויות, ופוגע אנושות במטרת התקנות: "לאפשר לצרכנים בחירה מושכלת של מזונותיהם, לקידום בריאותם". סעיף אומלל זה "מכשיר את השרץ" בהעניקו תקופה ארוכה מאוד שבה לא יסומן מזון מזיק לפי כל קנה מידה ולפי הגדרות משרד הבריאות, תוך הטעיית ובלבול הציבור ופגיעה ישירה בשלומם ובריאותם. לטענת תעשיית המזון, שינויים בסימון מוצרים הם מורכבים ויקרים, ואם כך, השינויים במספר שלבים יקשו גם על התעשייה ויובילו לעלויות מיותרות שיושטו לבסוף על הציבור. בנוסף, חיוני כי ייקבע מועד תחולה מוקדם ככל האפשר לתקנות שכבר התמהמהו זמן רב.

הטמעת הסימון התזונתי בישראל חייבת להיות מלווה בהערכה מקיפה. קיימת אפשרות כי סימון תזונתי של חלק מהמזונות המזיקים במדבקות אדומות יוביל בקרב הציבור לתחושה, שאינה בהכרח מוצדקת, כי מזון שלא סומן הוא מזון בריא. לכן, בנוסף ליישום השינוי בבת אחת ולא בשלבים, יש ליישם את מדיניות הסימון התזונתי באופן מושכל ומקיף ולצמצם למינימום מתן פטורים למוצרי מזון שונים, בפרט שרובם מוצרי מזון שצריכתם המופרזת איננה רצויה. לצורך כך נדרשים השינויים הבאים על מנת להגן על בריאות הציבור:

- א) לתקן את סעיף 2, לרבות שקילת ביטול הפטור שניתן לבית אוכל ולעסק הסעדה.
- ב) לתקן את סעיף 5, טור ג' ולבטל את השינוי האחרון, המסוכן והתמוה במסגרתו כמות הנתרן במזון נוזלי הוכפלה פי ארבעה! כמות הנתרן במזון נוזלי (לרבות מרקים יבשים) חייבת להיות 100 מ"ג כפי שנקבע במקור. נושא זה בעל חשיבות עצומה שכן יש קושי רב שלא לחרוג מצריכת הנתרן היומית המומלצת עם הקלות אלה. הישראלים צורכים בממוצע פי 2 מהכמות היומית המומלצת של מלח ושל המרכיב העיקרי שבו – הנתרן. צריכת הנתרן הגבוהה מגבירה משמעותית את הסיכון ליתר לחץ דם ולפיתוח שלל מחלות כרוניות, כדוגמת שבץ מוחי ששכיחותו בישראל נמצאת במגמת עלייה. לכן משרד הבריאות ממליץ להפחית צריכת מזון מעובד ולהמעיט ככל האפשר בצריכת מוצרי מזון המכילים כמויות גבוהות של נתרן כדוגמת אבקות מרק ואבקות תיבול, ממרחים ועוד

[https://www.health.gov.il/Subjects/FoodAndNutrition/Nutrition/Adequate_nutrition/Na-\)\(reduce/Pages/Na-reduce.aspx](https://www.health.gov.il/Subjects/FoodAndNutrition/Nutrition/Adequate_nutrition/Na-)(reduce/Pages/Na-reduce.aspx)

- ג) **לתקן את סעיף 6(א)6), כך שיבוטל הפטור לאבקת תיבול ותערובת תיבול.** רבות מאבקות התיבול מכילות כמויות אדירות של נתרן ומזיקות לבריאות. בהתאם לתכלית החוק ועל מנת לאפשר לציבור בחירה מושכלת אין שום הצדקה לפטור אבקת תיבול ותערובת תיבול.
- ד) **לתקן את סעיף 6(א)7) וסעיף 4(ג), כך שיבוטל הפטור למשקה משכר.** קיימים משקאות משכרים בעלי ערכים תזונתיים שונים, חלקם מזיקים תזונתית, מעבר להשפעותיהם המשכרות. בהתאם לתכלית החוק אין שום הצדקה לפטור משקה משכר ואין מקום לעודד במיוחד צריכתו ופגיעה באפשרות הציבור לבחירה מושכלת.
- ה) **לתקן את סעיף 6(א)3) כך שיבוטל הפטור לגבי פורמולות לצורך הרזייה והפחתת משקל.** פורמולות להרזיה אינן הדרך המוכחת לטיפול בר קיימא בהשמנה/עודף משקל ולעיתים אף עלולות להזיק לתהליך ירידה במשקל ושימורו לאורך זמן, לכן, אין סיבה לפטור תכשירים מסוג זה מסימון הרכיבים המזיקים, נהפוך הוא.
- ו) **לתקן את סעיף 6(ג) כך שיבוטל הפטור לתרכובות מזון לפעוטות (מגיל שנה עד שלוש).** עבור פעוטות מגיל שנה עד שלוש קיימות אפשרויות רבות לתזונה בריאה ומושכלת ואין מקום לפטור תרכובות מזון לפעוטות ובכך לעודד צריכתן, שאינה לטובת בריאות הפעוט. הסימון נדרש על מנת לאפשר לציבור בחירה מושכלת, בהתאם לתכלית החוק.
- תיקונים מומלצים נוספים:

- א) להוסיף אזהרות גרפיות, כדוגמת איור כפיות סוכר, כפי שתוכנן במקור.
- ב) לחייב הוספת הצפיפות הקלורית (קלוריות ל-100 גרם או 100 מיליליטר מוצר מזון) למדבקות האדומות. הצפיפות הקלורית הינה מרכיב מרכזי בתרומת המזון המזיק למגיפות ההשמנה, הסוכרת ומכלול התחלואים הקשורים. הכללת הצפיפות הקלורית הינה צו השעה לסיוע למיגור תחלואי התזונה המזיקה.
- ג) הפטורים בסעיף 3(ב), לדוגמא עבור מים מוגזים, מעוררים תהייה ויש לשקול לבטלם. אם המוצרים הללו אינם מכילים כמויות חריגות של נתרן, סוכרים או חומצות שומן רוויות, הרי שממילא לא יסומנו. אם הם מכילים כמויות חריגות הרי שיש לסמנם על מנת לאפשר בחירה מושכלת בהתאם לתכלית החוק.

חברי הוועדה בראשותך זכאים וחייבים לשפר את התקנות שהונחו בפני הוועדה, על מנת להשיג את התכלית הראויה של הגנה על בריאות הציבור בישראל מפני מזון מזיק.

בברכת בריאות,

איגוד רופאי בריאות הציבור בישראל, ההסתדרות הרפואית בישראל

הפורום הישראלי לתזונה בת קיימא

העתק:

חברות וחברי הכנסת החברים בוועדה
ח"כ בנימין נתניהו, שר הבריאות וראש הממשלה
מר משה בר סימן טוב, מנכ"ל משרד הבריאות
פרופ' איתמר גרוטו, המשנה למנכ"ל משרד הבריאות
אינג' אלי גורדון, מנהל שירות המזון הארצי, משרד הבריאות
פרופ' רונית אנדוולט, מנהלת המחלקה לתזונה, משרד הבריאות
פרופ' ליאוניד אידלמן, יו"ר ההסתדרות הרפואית בישראל
עו"ד לאה ופנר, מזכ"ל ההסתדרות הרפואית בישראל
עו"ד מלכה בורו, מנהלת האגף למשפט ומדיניות ציבורית, ההסתדרות הרפואית בישראל
עו"ד אלעד גודינגר, ראש תחום מדיניות ציבורית, ההסתדרות הרפואית בישראל

חברי ועד איגוד רופאי בריאות הציבור בישראל		
פרופ' ליטל קינן בוקר	nadavd@bgu.ac.il	יו"ר: פרופ' נדב דוידוביץ' -
פרופ' נטליה בילנקו	racheld@gertner.health.gov.il	גזברית: פרופ' רחלי דנקנר -
ד"ר ערן קופל	hagai.levine@gmail.com	מזכיר: ד"ר חגי לוי -

הפורום הישראלי לתזונה בת קיימא		
	alonshepon@gmail.com	יו"ר: אלון שפון -
	ulanovskyh@gmail.com	מנכ"לית: ד"ר חגית אולנובסקי -
	doritar@gmail.com	יו"ר ועדת היגוי: ד"ר דורית אדלר -